

TSURNUSTA MAHTAVA KUVAKIRJA

Muutama vuosi sitten ilmestyi vaasalaiselta valokuvaajalta Seppo Lammita mielenkiintoinen kuvakirja ”Tsurnu.”

Kirja kertoo Inarinjärven itäpuolella asuvista Inka Vallesta ja Pekka Tervaniemestä, jotka asuvat kaukana tiettömien taipaleiden takana Vätsärin erämaa-lueen keskellä.

Kirja teksteistä ja kuvista selviää miten tiettömien taipaleiden takana asuminen on luonut puitteet elämälle; ruokaa tai tarvekaluja ei ilman pakottavaa syytä ole lähdetty hakemaan kaukana sijaitsevista kaupoista. Tsurnu kirja teksteineen ja erinomaisne kuvineen avaa lukijalle näkökulman elämänmuotoon johon liittyy tapoja ja taitoja, jotka esim. Ivalon ja Inarin taajamissa asuvilta ovat jo hyvää vauhtia unohtumassa. Pekka ja Inka ovat koko tämän suunnattoman laajan erämaa-alueen ainoita pysyvästi asuvia ihmisiä. Muut alueen poromiehet ja luontaiselinkeinonharjoittajat ovat vuosia sitten muuttaneet joko Nellimöön, Ivaloon tai vielä kauemmaksi.

Sen sijaan Inka ja Pekka ovat jatkaneet täällä elämistä luonnon ehdoilla.

Kirja kertoo miten Inkan ja Pekan elämänmuodon perusta on poronhoidossa, mutta hyvän lisän siihen tuovat mm. kalastus, marjastus ja metsästys. Tsurnu kirjaa kertoo onnistuneella tavalla koruttomasti, mutta seikkaperäisesti erämaanasukkaiden Inkan ja Pekan arjesta, työntäyteisistä päivistä eri vuodenaikoina pihapiirissä että kauempana erämaassa. Pidän Seppo Lammin teosta Tsurnu kunnianosoituksena sille elämänmuodolle, jota itsekin nuoruudessani olen elänyt. Näitä edustajia ei Inkan ja Pekan lisäksi taida Inarin kunnankaan alueelta enää monta löytyä. Kirjan runsas värikuvitus Inkasta ja Pekasta viestittävät voimakkaasti menneeseen aikaan kuuluvasta elämänmuodosta. Ylipäätänsä kirjan runsas kuvitus täydentää ja avartaa kirja sisältöä erinomaisella tavalla. Suosittelen kirjaan perehtymistä kaikille luontaiselinkeinoista ja erämaista kiinnostuneille ihmisille.

Jouni Kitti

ČURNU MEAHCCEGUOVLLU BIRRA FIINNA GOVVAGIRJI

Muhtin jagi dassa almmustuvai vaasalaš govvejeaddjis oalle fiinna govvagirji ”TSURNU”. Girji muitala guovdu Anárjávri nuortabeale meahcceguovllu ássiin Inka Valle ja Pekka Tervaniemi nammasaš olbmui.

Girjji deavsttain ja govain čielgá mo geainnohis johtolagaid duohken ássan lea dahkan vuodu eallimii; borramuša ja atnubiergasiid ii leat darbbašan álot vuolgit vieččat gávppiin, mat leat juobe čuohte kilomehtera duohken. Girji rahpá lohkki ovdii ovttas govaiguin eallenvuogi, masa gullet dábit ja dáiddut, mat leat juohke bealde Sámiatnamis javkamin. Inka ja Pekka leat aidna olbmot geat dáppe ássat birra jagi bissovaččat, eará guovllu badjeolbmot ja luondduealáhusaid hárjeheadjit leat juo áigá dássa fárren juogo Nellimii, Avvilii dahje vel guhkeláppui.

Girji muitala mo Inka ja Pekka eallin vuodduuvvá boazodollui, muhto nana doarjaga dasa áddet guollebivdu, murjjiid čoaggin ja meahcce-elliid bivdu

Čurnu girji muitala ovttas buriin govaiguin Inka ja Pekka arggas, barggus sierra jagiáiggiin. Mu mielas Seppo girjji lea gudničáhhus eallenhápmái, man munne lean nuorran vasiha. Lean dan miela ahte dákkár olbmot go soai leaba, eai gavadno Anáris gallege. Obbalohkái girjji buorit govat dievasmahttet ja viiddidit girjji sisdoalu erenomašláhkai. In sáhte eará go savvat, ahte buot dákkár olbmot geat berostit boazodoalus ja sámiáššiin, logašedje girjji.

Jouni Kitti